

Boekaankondigingen

P. Aanen, W. Alberts, G.J. Bekker, H.D. van Bohemen, P.J.M. Melman, J. van der Sluijs, G. Veenbaas, H.J. Verkaar & C.F. van de Wetering, *Natuurtechniek en Waterstaatswerken*, Wetenschappelijke Mededeling KNNV nr. 199, 1990, 143 pag., ISBN 90-5011-044-4, f 26,50, te bestellen via gironummer 13028 t.n.v. Stichting Uitgeverij KNNV, Eindhoven.

*Achtergrondreeks *Natuurbeleidsplan*, 2: *Grondwaterstromingsstelsels in Nederland* (zie G.B. Engelen); 3: *Levend verleden* (zie A.J. Haartsen); 4: *Toestand van de natuur* (zie J.A. Weinreich); 5: *Nederland in vorm* (zie G.P. Gonggrijp); 6: *Natuurontwikkeling* (zie F. Baerselman) ; 7: *Natuurwaardenkaart* (zie J.J. Bakker).

*Anonymus, *Vegetatiekartering landinrichtingsproject Enter*, Heidemij 630-04678, 1990, 208 pag. + tabellen, kaarten en bijlagen. — Een rapport van een vegetatiekartering gemaakt in opdracht van de Landinrichtingsdienst van een gebied ten zuiden van Almelo.

*F. Baerselman & F.W.M. Vera, *Achtergrondreeks natuurbeleidsplan nr. 6: Natuurontwikkeling. Een verkennende studie*, SDU Uitgeverij, 's-Gravenhage, 1989, 102 pag., ISBN 90-12-06212-8.

*J.J. Bakker, B. van Dessel & F.J. van Zadelhoff, *Achtergrondreeks natuurbeleidsplan nr. 7: Natuurwaardenkaart 1988*. Natuurgebieden, bossen en natte gronden in Nederland, SDU Uitgeverij, 's-Gravenhage, 1989, 30 pag. + 2 veelkleurige kaarten, ISBN 90-12-06089-3.

*A. Barendrecht, M.J. Wassen & L. Leeftang, *Hydro-ecologisch onderzoek Gorecht; deel 3: Beschrijving en ecologische effectvoorspelling oppervlaktewaterstelselen*, Rijksuniversiteit Groningen, Rapport Laaglandbekenproject nr. 23, 1990, 37 pag. + bijlagen.

*M. van der Bie, A. Barendrecht & K. Uilhoorn, *De oevers van de Vecht; inventarisatie van morfologie en vegetatie; oever-ecologisch onderzoek van de Utrechts-Noordhollandse Vecht*, Rijkswaterstaat Noord-Holland rapport ANW 89.47, Postbus 3119, 2001 DC Haarlem, 1989, 55 pag. + bijlagen.

*W. Bongers, *Amersfoort-coördinaten of UTM-grid? Enige argumenten om te kiezen voor Amersfoort-coördinaten boven het UTM-grid*, Nieuwsbrief European Invertebrate Survey-Nederland 20, 1990, 3-7.

*J.K. Bonten & J.P. de Graaf, *Struweelsterfte in de Amsterdamse Waterleidingduinen; onderzoek in het kader van de tweede graads deeltijdopleiding aan de Hogeschool Midden Nederland*, Gemeentewaterleidingen, Postbus 8169, 1005 AD Amsterdam, 1990, 61 pag.

*P. Bremer, *Onderzoek naar de epifytische korstmossflora in de provincie Flevoland en de indicatiewaarde voor luchtkwaliteit en natuurbehoud*, Bureau L B & P, Postbus 169, 9410 AD Beilen, rapport 88062, 1990, 41 pag. + bijlagen.

M. Broekmeyer, *Inventarisatie van Zomerklompjes langs Vecht en Angstel*, Stichting Het Noordhollands Landschap, Castricum, 1990, 56 pag., te bestellen door overmaking van f 12,50 op gironummer 299215.

*M. Bulle & P. Molenaar, *Een vergelijkend vegetatie-onderzoek in de Haasvelderduinen (1985-1990); hoe bruikbaar is de transectmethode om vegetatieveranderingen te beschrijven?*, Gemeentewaterleidingen, Postbus 8169, 1005 AD Amsterdam, 1990, 46 pag. + bijlagen.

F. Dijs & M. Groen, *De natuur terug; honderd Nederlanders over het bouwen van onland*, Zomer & Keuning, Ede (ISBN 90-210-0116-0) / Samsom T.D. Willink, Alphen a/d Rijn (ISBN 90-6092-482-7), 1990, 262 pag., f 29,90. — Een in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij vervaardigd publieksboekje naar aanleiding van het verschijnen van het Natuurbeleidsplan (NBP).

*G.B. Engelen, J.M.J. Gieske & S.O. Los, *Achtergrondreeks Natuurbeleidsplan nr. 2: Grondwaterstromingsstelsels in Nederland*, SDU Uitgeverij, 's-Gravenhage, 1989, 130 pag. + kaarten, ISBN 90-12-06092-3.

*W. Goeman & W. van der Leij, *Botanische tuinen: Rentmeesters van de inheemse flora; verkennende studie naar de eventuele rol van botanische tuinen in relatie tot de problematiek van het behoud van bedreigde plantesoorten*, Dienst Botanische Tuinen, Rijksuniversiteit Utrecht, Harvardlaan 2, 3508 TD Utrecht, 1990, 52 pag. + bijlagen.

*G.P. Gonggrijp, *Achtergrondreeks natuurbeleidsplan nr. 5: Nederland in vorm. Aardkundige waarden van het Nederlandse landschap*, SDU Uitgeverij, 's-Gravenhage, 1989, 141 pag., ISBN 90-12-06451-1.

*A.P. Grootjans, R. van Diggelen, H. Esselink, A. Wierda, R. Burkunk, J. Hoogendoorn & N.P.J. de Vries, *Hydro-ecologisch onderzoek Gorecht; deel 2: Ecologische effectvoorspelling terrestrische systemen; Effecten van grondwaterwinningsscenario's en polderpeilvarianten op het voorkomen van moeras- en hooilandvegetaties*, Rijksuniversiteit Groningen, Rapport Laaglandbekenproject nr. 22, 1990, 60 pag. + bijlagen en kaarten.

*A. J. Haartsen, A.P. de Klerk & A.A. J. Vervloet, *Achtergrondreeks natuurbeleidsplan nr. 3: Levend verleden. Een verkenning van de cultuurhistorische betekenis van het Nederlandse landschap*, SDU Uitgeverij, 's-Gravenhage, 1989, 167 pag., ISBN 90-12-06093-1.

Hegi, Illustrierte Flora von Mitteleuropa, Band IV, Teil 2B, Lieferungen 1-3, Paul Parey, Berlin, 2^e editie, 1990, 248 pag., ISBN 3-489-67120-1, DM 135. De nieuwe aflevering van deze onvolprezen Flora bevat de nieuwe bewerkingen van G. Dahlgren van het genus *Sanguisorba* en die van S. Fröhner van *Aphanes*. De aflevering is van uitzonderlijk belang voor de Europese plantensystematiek om de monumentale arbeid van S. Fröhner over het geslacht *Alchemilla*, in deze "Hegi" vertegenwoordigd met 137 soorten.

J. Helsloot, *Floralia in Nederland in het laatste kwart van de negentiende eeuw*, Cahiers van het P.J. Meertens-Instituut nr. 2, Amsterdam, 1990, 86 pag., ISBN 90-70389-24-X, f 16,50 excl. verzendkosten. — Het boekje beschrijft "hoe welgestelde kringen in de vorige eeuw de 'arbeidende klasse' hebben aange-moedigd om bloemen en planten te gaan verzorgen en op die manier het peil van haar beschaving te verheffen."

* C.M. van Herk, *Epifytische kortmossen in de provincies Drenthe, Overijssel en Gelderland*, Provincie Overijssel, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle, 1990, 70 pag. + 84 bijlagen en kaarten.

N. Jonker, *Rietlanden en Moerassen in Noord-Holland; Meer kansen voor natuur*, Onderzoeksrapport nr. 9, Provincie Noord-Holland, Dienst Ruimte en Groen, Haarlem, 1990, 88 pag. + kaarten, f 24,50, te bestellen via telefoonnummer 023-143200. — Een geheel in kleur uitgevoerd, gedetailleerd en fraai rapport over de flora en fauna van deze biotopen.

* *Landinrichtingsproject Halle-Wolfersveen; globale landschapsecologische systeembeschrijving*, Heidemij rapport 630-05092, 1990, 97 pag. + bijlagen en kaarten; uitgegeven in opdracht van de Landinrichtingsdienst.

* H.W. Molenaar, *Ecologische verbindingzone Winterswijk-De Graafschap; de mogelijkheden van het dal van de Baakse Beek*, Provincie Gelderland, Dienst Ruimte, Wonen en Groen, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, 1990, 55 pag. + kaart.

* B. Odé, *Botanische inventarisatie en vegetatiekartering Geuldal, Mechelder beekdal en Zelzer beekdal 1989*, Natuurmonumenten, 's-Graveland, 1990, 38 pag. + kaart en bijlagen.

* A.W.J. van Schaik, *Relatie vegetatie-abiotische factoren op het schor Rattekaai-west in de uitgangssituatie en een voorspelling naar de toekomst; beschrijving van een multivariate statistische methode voor het onderzoeken van relaties tussen vegetatie en abiotische factoren en de toetsing ervan*, Delta Instituut, Vierstraat 28, 4401 EA Yerseke, 1990, 12 pag. + bijlagen.

P. Schönfelder & A. Bresinsky (red.), *Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen Bayerns*, Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart, 1990, 752 pag. (+ 32 overlay-kaarten), DM 78, ISBN 3-8001-3455-1. — Het kloekke boek is op dezelfde wijze opgezet en uitgegeven als de in 1988 verschenen Atlas van de Bondsrepubliek Duitsland, maar het raster van de bijna 2500 gekleurde verspreidingskaartjes is een factor 4 fijner (eenheden ca. $5 \times 5 \text{ km}^2$). Het bevat eveneens vele kritische notities over het voorkomen of de taxonomische status van afzonderlijke taxa. Een fraaie en (relatief) zeer goedkope uitgave!

O. Sebald, S. Seybold & G. Philippi (red.), *Die Farn- und Blütenpflanzen Baden-Württembergs; Band 1: Allgemeiner Teil; Spezieller Teil (Pteridophyta, Spermatophyta)*, 1990, 613 pag., DM 49, ISBN 3-8001-3309-1; *Band 2: Spezieller Teil (Spermatophyta)*, 1990, 442 pag., DM 49, ISBN 3-8001-3312-1; Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart. — De eerste twee van een 5-delige Flora van de Zuidoost-Duitse deelstaat, compleet met determinatiesleutels binnen de families en genera, met uitvoerige beschrijvingen van de families, genera, soorten en ondersoorten. Bij elke soort wordt de verspreiding in een deelstaat-plantenkaartje (in eenheden van ca. 25 km^2) aangegeven, en bij zeldzame soorten worden ook de (oude en nieuwe) vindplaatsen zelf genoemd (met bronvermelding). Daarnaast zijn aparte paragrafen opgenomen over de oecologie en de mate van bedreiging en de omvang van de huidige populaties. Het bevat tevens verwijzingen naar de relevante literatuur. Van zeer vele soorten zijn uitstekende fotografische afbeeldingen opgenomen, verreweg de meeste in kleur. De boeken zijn voorbeeldig uitgegeven en verheugend laag geprijsd.

P. A. Slim & L.J. van Os, *Effecten van natuurbeheer op de vegetatie in het veenweidengebied van De Donkse Laagten (Alblasserwaard)*, Rijksinstituut voor Natuurbeheer, RIN-apport 90/13, Leersum, 1990, 45 pag., f 7, te bestellen via gironummer 5160648 t.n.v. RIN, Leersum.

"*Stratiotes*", tijdschrift van de Plantensociologische Kring Nederland (PKN). — De eerste aflevering van dit nieuwe tijdschrift heeft de volgende inhoud: V. Westhoff: *Jan Barkman ging van ons heen*; J.H.J. Schaminée, P.C. Schipper & B. Lanjouw: *Een nieuwe indeling van de waterplantengemeenschappen (Potametea) in Nederland*; V. Westhoff: *Herinneringen aan J. Braun-Blanquet (1884–1980)*; J.T. Hermans & J.H.J. Schaminée: *De vegetatie van oude begraafplaatsen in Midden-Limburg*. De eerste aflevering bevat 32 pagina's, en is te bestellen door overmaking van f 5 op gironummer 698518 t.n.v. P.N.K. te Driebergen.

J. van Tol, *Duinen, Levend landschap*, Uitg. J. van Arkel, Utrecht, 1990, 92 pag., f 15, ISBN 90-6224-158-1; ook te bestellen via gironummer 3505200 t.n.v. Stichting Duinbehoud, Leiden.

**Vegetatiekartering Nijkerk–Putten; ecologische systeembeschrijving aan de hand van hydrologie, bodem en vegetatie; fase II: aanvullend hydrologisch en vegetatiekundig onderzoek*, Heidemij, rapport 630-46771, 1990, 86 pag. + bijlagen en kaarten; uitgegeven in opdracht van de Landinrichtingsdienst.

Vegetatieonderzoek: 4. Kartering Midden- en Oost-Brabant; methode, Provincie Noord-Brabant, Dienst Ruimtelijke Ordening, Reeks Landschapsonderzoek 12, 's-Hertogenbosch, 1990, 44 pag., f 25, telefonisch te bestellen via nummer 073-812812, toestel 2511.

Vegetatieonderzoek: 5. Kartering Midden- en Oost-Brabant; karteerhandleiding, Provincie Noord-Brabant, Dienst Ruimtelijke Ordening, Reeks Landschapsonderzoek 13, 's-Hertogenbosch, 1990, 161 pag., f 25, telefonisch te bestellen via nummer 073-812812, toestel 2511.

*J.A. Weinreich & C.J.M. Musters, *Achtergrondreeks natuurbeleidsplan nr. 4: Toestand van de natuur. Veranderingen in de Nederlandse natuur*, SDU Uitgeverij, 's-Gravenhage, 1989, 241 pag., ISBN 90-12-06396-5.

*B. Westerink & H. de Keijzer, *Wilde planten van West-Groningen*, Provincie Groningen, Dienst Ruimtelijke Ordening, Groningen, 1990, 207 pag. — Het sympathieke rapport bevat de floristische gegevens van 154 soorten, samen met de verspreidingskaartjes per vierkante kilometer.

*J.T. Wildschut, *Een botanisch meetnet voor de provincie Utrecht*, Bureau Milieu-inventarisatie, Postbus 80300, 3508 TH Utrecht, 1990, 28 pag. — Een beschrijving van de nieuwe methode die in Utrecht gehanteerd wordt voor het botanische meetnet.

J.Ph.M. Witte & R. van der Meijden, *Natte en vochtige ecosystemen; Analyse van verspreiding en verandering op basis van floristische en bodemkundige gegevens*, Wetenschappelijke Mededeling KNNV nr. 200, 1990, 55 pag., ISBN 90-5011-041-X/CIP, f 26,50, te bestellen via gironummer 13028, t.n.v. Stichting Uitgeverij KNNV, Eindhoven.

*H. Wittmann, *Rote Liste gefährdeter Farn- und Blütenpflanzen des Bundeslandes Salzburg*, Naturschutz-Beiträge 8/89, Amt der Salzburger Landesregierung, Michael-Pacher-Straße 36, A-5020 Salzburg, Oostenrijk, 1989, 70 pag.

*H. Wittmann & W. Strobl, *Gefährdete Biotoptypen und Pflanzengesellschaften im Land Salzburg – eine erste Übersicht*, Naturschutz-Beiträge 9/90, Amt der Salzburger Landesregierung, Michael-Pacher-Straße 36, A-5020 Salzburg, Oostenrijk, 1990, 81 pag.

*H. Wittmann & R. Türk, *Die Flechten im Nationalpark Nockberge (Kärnten, Österreich)*, Kärntner Nationalpark-Schriften 4, Wulfengasse 13, A-9020 Klagenfurt, Oostenrijk, 1990, 112 pag., met 96 kleurenfoto's van lichenen.

R. van der Meijden

* Prijs bij de redactie niet bekend; het werk kan worden ingezien in de leeskamer van Rijksherbarium/Hortus Botanicus, Rapenburg 70-74, Leiden.